

## 28. helluntain jälkeinen viikko, lauantai

Päivän epistola

(Ef. 1: 16 – 23)

*”Veljet, olen lakkaamatta kiittänyt Jumalaa teistä muistaessani teitä rukouksissani. Minä rukoilen, että Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja näkemisen hengen, niin että oppisitte tuntemaan hänet, ja että hän valaisisi teidän sisäiset silmänne näkemään, millaiseen toivoon hän on meidät kutsunut, miten äärettömän rikkaan perintöosan hän antaa meille pyhien joukossa ja miten mittamaton on hänen voimansa, joka vaikuttaa meissä uskovissa. Se on sama väkevä voima, jota hän osoitti herättäessään Kristuksen kuolleista ja asettaessaan hänet istumaan oikealle puolelleen taivaassa, ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja mahteja, ylemmäksi kaikkia herruuksia, jotka mainitaan tässä ja tulevassakin maailmassa. Jumala on alistanut kaiken hänen valtaansa ja asettanut hänet kaiken yläpuolelle seurakuntansa pääksi. Seurakunta on Kristuksen ruumis ja hänen täyteytensä, hänen, joka kaiken kaikessa täyttää.*

Tämä teksti sisältää kiitoksen ja esirukouksen. Sillä on yhtymäkohtia Paavalin kirjeeseen Filemonille (Filem. 4 – 5) sekä muihinkin Paavalin kirjoittamiin teksteihin. Se on saanut mahdollisesti vaikutteita psalmeista (Ps. 110 ja 8). Rukous on osoitettu Jumalalle (ei Kristukselle), joka on ”Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala”. Tässä korostuu Isä Jumala kaiken alkulähteenä. Paavali kutsuu Jumalaa ”kirkkauden Isäksi”, Gregorios Teologi selittää, että ”kirkkaus” (tai kunnia) tarkoittaa ainosyntyisen Pojan jumaluutta. Missä on Jumala Isä, siellä on myös Kristus. Näin ”Jeesuksen Kristuksen Jumala” viittaa Kristuksen ihmisyyteen ja ”kirkkauden Isä” Hänen jumaluuteensa.

Paavali rukoilee heidän puolestaan sen takia, että efesolaisilla on uskoa ja rakkautta (Ef. 1: 15). Nämä kaksi kuuluvat yhteen, uskon on toteututtava rakkauden toimien kautta. Hän ei kiitä Jumalaa vain niistä hyvyyksistä, mitä hän on itse saanut Jumalalta, vaan niistä hyvyyksistä, mitä muut ihmiset ovat saaneet Jumalalta.

Paavali rukoilee efesolaisille ”viisauden ja näkemisen henkeä”. Tavallinen (maallinen) tieto ei riitä. Tarvitaan Jumalan valaisemaa tietoa, jonka päämääränä on niin Jumalan tunteminen kuin Hänen tahtonsa toteuttaminen tässä maailmassa. Henki tarkoittaa Pyhää Henkeä. Vain Pyhä Henki voi antaa valaistuksen, jonka jälkeen te näette kaiken oikein.

”Että hän valaisisi teidän sisäiset silmänne näkemään” on vanhemmassa suomennoksessa ”valaisisi teidän sydämenne silmät, että tietäisitte”. Tämä valaistuminen ja tietäminen on vastakohta pakanalliselle elämäntavalle, missä vallitsee tietämättömyys ja sydämen paatuminen (Ef. 4: 18). Kristityn tulee nähdä ja tietää todeksi edessään oleva pelastuksen mahdollisuus. Meidän toivomme on, että me pelastumme, siis pääsemme Jumalan valtakuntaan. Sinne meitä kutsutaan, pyhien joukkoon, tulemaan Jumalan lapsiksi.

Toimitettaessa pyhää liturgiaa, pappi ennen evankeliumin lukemista rukoilee hiljaa: ”Kirkasta, ihmisiä rakastava Herra, meidän sydämissämme Jumalan tuntemisen puhdas valkeus, jonka sinä meille annat, ja avaa meidän ymmärryksemme käsittämään evankeliumisi saarnoja.” Jumalan tunteminen avaa silmämme ymmärtämään evankeliumia ja muita pyhiä tekstejä.

”Pyhien joukossa” tarkoittaa Efesolaiskirjeessä joko seurakunnan kokousta tai taivaallista seurakuntaa, enkeleitä. Tässä yhteydessä se viittaa enkeleihin, joiden kanssa maanpäällinen seurakunta on yhdistynyt Kristuksessa. Vastaavantapaista kuvausta on myös Qumranin teksteissä, joista myös löytyy vastaavuus tekstimme kohtaan: ”miten mittaamaton on hänen voimansa”.

Toivo on tulevaisuudessa. Jotta efesolaiset ymmärtäisivät, mistä on kysymys, Paavali nyt viittaa jo tapahtuneisiin asioihin, Kristuksen ylösnousemukseen ja taivaaseen astumiseen. Ne todistavat sen mahdolliseksi, mistä toivo kertoo. Ylösnousemus on erittäin vahva todiste toivon toteutumisen mahdollisuudesta. Vähempi ei riitä. Vaikka juutalaiset näkivät Jeesuksen tekevän voimatekoja, he eivät uskoneet. Ylösnousemus tapahtumana vahvistaa pakanoiden uskoa tulevaan pelastumiseen.

Jumalan voima on paljastunut Kristuksen ylösnousemuksessa ja taivaaseen astumisessa sekä Hänen ylentämisessään enkelivoimien yläpuolelle. Sama voima, sama Henki vaikuttaa edelleen saaden ihmiset uskomaan evankeliumin sanoja. Kirjoittaja on tässä käyttänyt varhaisen kirkon uskon tunnustamisen muotoja, jotka korostavat Kristuksen toiminnan tärkeitä kohtia. Hän on käyttänyt psalmeja 110 (Ps. 110: 1) ja 8 (Ps. 8: 7) laatiessaan tekstiä, jonka avulla hän kertoo lukijoilleen, kuinka korkeaan asemaan heidätkin on kutsuttu, kun he ovat Kristuksen kanssa. Jumala on asettanut Kristuksen ”istumaan oikealle puolelleen taivaassa” (Ap.t. 2: 34 – 35; Room. 8: 34). Kuvatessaan tätä paikkaa Paavali kuvaa sen paikaksi, joka on ylempänä kaikkea muuta.

Kuvatessaan edellä mainittua Paavali samalla, mainitsematta sitä tarkasti, kertoo ihmisestä. Jumalana Kristus oli aina Isän oikealla puolella. Mutta Hän otti ihmisluonnon, tuli todelliseksi ihmiseksi. Nyt Jumalan voima on nostanut Hänet kuolleista, nostanut taivaaseen ja asettanut Jumalan oikealle

puolelle. Tämä koskee ihmiseksi tullutta Kristusta. Hän, ollen samanaikaisesti ihminen ja Jumala, on kaiken yläpuolella.

”Ylemmäksi kaikkia valtoja, voimia ja mahteja, ylemmäksi kaikkia herruuksia” on edellisen suomennoksen mukaan ”korkeammalle kaikkea hallitusta ja valtaa ja voimaa ja herrautta ja jokaista nimeä, mikä mainitaan”. Molemmat suomennokset ilmaisevat oikean asian, mutta vanhempi suomennos on uskollisempi alkuperäistekstille. Hallitukset vallat, voimat ja herruudet ovat ruumiittomien voimien nimiä. Kristus on kaikkien yläpuolella ”tässä ja tulevassakin maailmassa”.

Paavali on opettanut, että seurakunta on Kristuksen ruumis (1. Kor. 12: 12 - 17). Nyt opetus kehittyy: ”asettanut hänet kaiken yläpuolelle seurakuntansa pääksi” (vrt. myös Kol. 1: 18). Kirkko on Jumalan pelastussuunnitelman edunsaaja ja osallinen oman päänsä, Kristuksen herruudesta. Kirkolla on myös ymmärrys pelastuksesta ja se kykenee nousemaan langenneen maailman yläpuolelle.

”Seurakunta on Kristuksen ruumis ja hänen täyteytensä, hänen, joka kaiken kaikessa täyttää” voidaan ymmärtää kahdella tavalla. Teksti ei ole helppo ymmärtää. Todennäköisin selitys on, että Kristus on samanaikaisesti sekä seurakunnan kasvun lähde että tämän kasvun päämäärä (tätä asiaa kuvaa Ef. 4: 15 – 16).

Päivän evankeliumi

(Luuk. 12: 32 – 40)

*”Herra sanoi: ”Älä pelkää, pieni laumani. Teidän Isänne on päättänyt antaa teille valtakunnan. ”Myykää, mitä teillä on, ja antakaa köyhille. Hankkikaa kukkarot, jotka eivät tyhjene, kootkaa taivasiin aarre, joka ei ehdy. Siellä ei varas pääse siihen käsiksi eikä koi tee tuhojaan. Missä on aarteenne, siellä on myös sydämenne. ”Pitäkää vaatteenne vyötettyinä ja lamppunne palamassa. Olkaa niin kuin palvelijat, jotka odottavat isäntäänsä valmiina heti avaaamaan oven, kun hän tulee ja kolkuttaa. Autuaita ne palvelijat, jotka heidän herransa palatessaan tapaa valvomasta! Totisesti: hän vyöttäytyy, kutsuu heidät pöytään ja jää itse palvelemaan heitä. Autuaita nuo palvelijat, jos hän tapaa heidät näin valvomasta, tulipa hän ennen sydänyötä tai sen jälkeen. ”Ymmärrättehän, että jos talon isäntä tietäisi, minä yön tuntina varas tulee, hän ei antaisi murtautua taloonsa. Olkaa tekin valmiit, sillä Ihmisen Poika tulee hetkellä, jota ette aavista.”*

”Pieni laumani” tarkoittaa Jeesuksen opetuslapsia, Hänen seuraajiaan. Ryhmän koko ei ollut alun perin iso. Mutta sille oli luvattu pääsy taivasten valtakuntaan. Edeltävässä tekstisissä Jeesus oli

luvannut, että Jumala huolehtii Jeesuksen opetuslapsista. Profeetta Jesaja kuvaa Jumalan huolenpitoa laumastaan (Jes. 40: 10 – 11).

Edeltävässä tekstissä (Luuk. 12: 22 – 31) Luukas oli varoittanut opetuslapsia liiallisesta maallisten asioiden huolehtimisesta. Nyt hän kehottaa auttamaan köyhiä. Heidän auttamisensa korostuu Luukkaan evankeliumissa.

”Missä on aarteenne, siellä on myös sydämenne.” Jos ihminen pitää aarteenaan rikkautta tai mitä tahansa maallista, niin hän kiintyy siihen, sitoutuu siihen. Miten hänelle käy kuollessaan? Jos hän on sitoutunut maalliseen, mihin hänen sydämensä jää? Mutta jos hän pitää taivaallisia asioita aarteenaan, niin silloin hänen sydämensä sitoutuu sinne. Kuollessaan hänen sydämensä on jo taivaassa.

Sitten teksti siirtyy käsittelemään palvelijoiden oikeaa toimintaa. Palvelija tarkoittaa tässä yhteydessä seurakunnassa palvelevia henkilöitä. Ne seurakunnassa palvelevat, jotka ovat uskollisia loppuun asti, saavat sijan Jumalan valtakunnan aterialla. Isäntä palvelemassa on esillä myöhemmin Luukkaan evankeliumissa kahdessa eri tilanteessa. Ensin Hän palvelee viimeisen aterian aikana (Luuk. 22: 24 – 27) ja toiseksi Hän syyttömänä tuomitaan kuolemaan ja kuolee meidän puolestamme ristillä (Luuk. 23: 6 – 46).

”Pitäkää vaatteenne vyötettyinä ja lamppunne palamassa.” Vaate piti töitä tehdessä vyöttää sillä tavoin, ettei se estänyt työn tekemistä. Vyöttäytynyt on henkilö, joka tekee työtä. Tässä on kehoitus hyveelliseen toimintaan. Lamppu viittaa valoon ja päiväsaikaan, jolloin toimitaan Kristuksen valossa oikein. Pimeys on vastaavasti aikaa, jolloin pahat henget voivat toimia.

Isännän palaaminen, siis Kristuksen toinen tuleminen, on yhtäkkinen tapahtuma. ”Tulipa hän ennen sydänyötä tai sen jälkeen” on alkuperäisen tekstin mukaan ”toisen tai kolmannen yövartion aikaan”. Juutalaisen käytännön mukaan yö jaettiin kolmeen yövartioon.

Ne palvelijat, jotka tekevät työtä, palvelevat seurakuntaa, heidät palkitaan isännän tullessa. Silloin isäntä itse ”vyöttäytyy, kutsuu heidät pöytään ja jää itse palvelemaan heitä”. Tässä kuvataan taivasten valtakunnan aterialla. Kristus palvelee meitä monella tapaa. Olemme jo todenneet, että Hän palveli opetuslapsiaan viimeisellä aterialla ja meitä kaikkia, kun Hän kuoli. Mutta Hänen palvelutehtävänsä jatkuu. Hän palvelee meitä ollessaan taivaassa Isän oikealla puolella. Hän palvelee tullessaan maan päälle toisen kerran. Hän palvelee meitä jokaista erikseen, jos me otamme Hänet vastaan. Me voimme kohdata Hänet lähimmäisessämme. Hän palvelee meitä kuollessamme. Hän antaa meille levon.

”Olkaa tekin valmiit, sillä Ihmisen Poika tulee hetkellä, jota ette aavista.” Teksti osoittaa, että meillä ei ole tietoa siitä, milloin on Kristuksen toinen tuleminen. Meitä kehoitetaan olemaan aina valmiina.